

**11.1.2011 GÜN ve 6099 SAYILI KANUN İLE
7201 SAYILI TEBLİGAT KANUNU'NDA
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER**
AMENDMENTS MADE TO THE NOTIFICATION
LAW NUMBERED 7201 WITH
THE LAW NUMBERED 6099 AND DATED 11TH OF JANUARY, 2011

Cenk AKİL*

Özet: Tebligat, hukuki bir işlemin ilgilinin bilgisine sunulması için yetkili makamın, usulüne uygun biçimde yazıyla veya ilânla yaptığı bildirim işlemidir. Tebligatın gerek adil yargılanma hakkının bir unsuru olan hukuki dinlenilme hakkının hayata geçirilmesi gerekse usul ekonomisi bakımından önemi büyüktür. 11.1.2011 gün ve 6099 sayılı Kanun ile Tebligat Kanunu'nda yapılan değişiklikler kural olarak isabetlidir. Bununla birlikte, özellikle elektronik tebligat için gerekli alt yapı çalışmaları ivedilikle tamamlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Medeni usul hukuku, tebligat, adil yargılanma hakkı, hukuki dinlenilme hakkı, usul ekonomisi.

Abstract: Notification is the act of statement which is done by the competent authority duly in written form or by announcement to the information of the concerned. The notification is crucial for actualization of the fair hearing which is an element of the right to a fair trial as well as for the judicial economy. The amendments made by the Law No. 6099 and dated 11.1.2011 in the Notification Law are incisive as rules. Yet, infrastructure works particularly necessary for electronic notification shall urgently be completed.

Keywords: civil procedure law, notification, right to a fair trial, fair hearing, judicial economy.

I. GENEL OLARAK

Tebligat kelimesinin kökünü oluşturan “tebliğ” kelimesi Arapça “belağ” kelimesinden türetilmiştir.¹ Tebliğ kelimesinin sözlük anlamı

* Dr.

1 Ahmet Cemal Ruhi, *Tebliğat Hukuku*, 6. B., Ankara 2008, s. 19.

bildirme, haber verme, bildiridir.² Tebligat ise tebliğ kelimesinin çoğulu olup, hukuki bir işlemin, ilgili kimsenin bilgisine sunulması için yetkili makamın, yasa ve yöntemine uygun bir biçimde yazı ile veya ilânla yaptığı bildirim işlemidir.³ Hukuki anlamda tebligat ile kastedilen ise, davaya ilişkin işlemleri o dava ile ilgili kişilere yazılı olarak bildirme ve bu bildirim yapıldığının kanunun öngördüğü şekilde belgelendirilmesi işlemidir.⁴ Tebligat, kısaca belgeli teslimattır.⁵

Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir (AY m. 36, I). HMK m. 27 uyarınca, kanunun gösterdiği istisnalar haricinde hâkim, her iki tarafı dinlemedikçe veyahut iddia ve müdafaalarını beyan etmeleri için kanuni şekillere uygun olarak davet etmedikçe hükmünü veremez. Buna göre, yargılamanın sağlıklı bir şekilde icra edilebilmesi, iddia ve savunma⁶ haklarının etkin bir şekilde kullanılabilmesi ve delillerin eksiksiz olarak toplanıp tartışılabilmesi için öncelikle tarafların yargılamadan usulüne uygun bir biçimde haberdar edilmeleri gerekir.⁷ Görüldüğü gibi bireylerin iddia ve savunma hakkı ile adil yargılanma hakkı hem anayasal hem de kanuni bazda güvence altına alınmıştır. Gerek bu hakların et-

2 <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.

3 Ejder Yılmaz, *Hukuk Sözlüğü*, 5. B., Ankara 1996, s. 794.

4 Erdoğan Moroğlu / Timuçin Muşul, *Tebligat Hukuku*, 2. B., İstanbul 1990, s. 19-20; Timuçin Muşul, *Tebligat Hukuku*, 2. B., İstanbul 2008, s. 21; Yavuz Alangoya / Kamil Yıldırım / Nevhis Deren-Yıldırım, *Medeni Usul Hukuku Esasları*, 7. B., İstanbul 2009, s. 177; Muhammet Özekes, "Usulsüz Tebligat ve Dürüstlük Kuralı (Karar İncelemesi)", *MBD*, 1998/66, s. 56-63, s. 56. Karş. Baki Kuru / Ramazan Arslan / Ejder Yılmaz, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 22. B., Ankara 2011, s. 760; Hakan Pekcanitez / Oğuz Atalay / Muhammet Özekes, *Medeni Usul Hukuku*, 12. B., Ankara 2011, s. 195-196.

5 Ahmet Cemal Ruhi, "Türkiye'den Yurtdışına Yapılan Tebligat", *AÜEHFD*, 2003/1-2, s. 523-540, s. 523.

6 "...Tebligat, tebliğ yapılacak kişiye bilinen en son adresinde yapılır (Tebligat Yasası md. 10). Tebliği alacak kişi bu adreste bulunmamışsa tebliğ memuru bulunabileceği yeri araştırır... Davada savunma hakkıyla sıkı sıkıya ilişkili olan adres araştırmasının davalının boşanmadan sonra nüfusa kayıtlı olduğu yer belirlenmeden zabıtaya davalının açık kimliği gösterilmeden yaptırılan bir inceleme ile sınırlı tutulması savunma hakkının kısıtlanmasına yol açabilecek bir durum yaratabilir..." (2. HD, E: 2000/3808, K: 2000/3900). Karar için bkz. Enver Karmuş, "Usulsüz Tebligat ve Memurun İşleminde İcra Müdürünün Sorumluluğu", *İBD*, 2007/1, s. 53-73, s. 67.

7 Mustafa Öskay, "Tebligat Hukuku ile İlgili Sorunlar", *YD*, 1995/4, s. 500-511, s. 500; Ruhi-Yurtdışına Yapılan Tebligat, s. 524.

kin bir biçimde kullanılabilmesi⁸ gerekse davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması (AY m. 141, I; HMK m. 30) bakımından tebligat çok önemli bir rol oynamaktadır.⁹

Tebligat, salt ilgilinin bir hukuki işlemde haberdar edilmesi demek olmayıp; aynı zamanda bu işlemin kanunda belirtilen koşullara uygun olarak yapıldığının da belgelendirilmesi işlemidir¹⁰. Bir hukuki işlemin tebligat olarak nitelendirilebilmesi için “yazılı bildirim” ve “belgelendirme” olmak üzere iki unsura ihtiyaç vardır.¹¹

Tebligat, hukukumuzda asıl olarak 7201 sayılı Tebligat Kanunu¹² ile düzenlenmiştir. Bu kanunun uygulanmasını göstermek üzere bir de Tebligat Tüzüğü¹³ çıkarılmıştır. Bunların yanı sıra Türkiye tebligat konusunda pek çok uluslararası sözleşme imzalamıştır.¹⁴

7201 sayılı Tebligat Kanunu pek çok kez değiştirilmiştir. Bu değişikliklerden sonuncusu inceleme konumuzu oluşturan 11.1.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliktir. Bu değişiklik ile 11.2.1959 tarih ve 7201 sayılı Kanun’un 1, 10, 11, 21, 23, 25/a, 29, 35, 36, 49 ve 60. maddelerinde değişiklik yapılmış, ayrıca Kanun’a 7a maddesi ile bir de geçici madde eklenmiştir. 6099 sayılı Kanun’un Hükümetin teklif ettiği metindeki “Genel Gerekçesi”nde, özetle, ülkemizde tebligatla ilgili problemler yaşandığı; tebligatın yargılamada temelini Anayasada ve temel insan haklarında bulan adil yargılanma hakkı ile onun bir unsuru olan hukuki dinlenilme hakkı¹⁵ ve bu çerçevede kişinin kendisi ile ilgili yargılamadan haberdar olma ve bilgilenme hakkı ile doğrudan ilgili olduğuna; tebligattaki yanlışlık, eksiklik ve usulsüzlüklerin adil

8 Deliduman, s. 14.

9 Mehmet Ruşen Gültekin, *Adil Yargılanma Hakkının Gerçekleşmesini Sağlayan Araçlardan Milletlerarası Tebligat ve İstinabe* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2006, s. 17. Bunun dışında, vergi ve idare hukuku bağlamında bir takım kamusal yetkilerin kullanılabilmesi de yetkili makam veya mercilerin ilgisine usulüne uygun olarak tebligat yapmış olmaları koşuluna bağlıdır (Seyithan Deliduman, *Tebligat Hukuku Bilgisi*, 2. B., Ankara 2006, s. 14).

10 Ruhi, s. 17.

11 Muşul, s. 53.

12 RG.19.2.1959, sa. 10139.

13 RG. 5.12.1987, sa.10303.

14 Bu sözleşmelerin listesi için bkz. Timuçin Muşul, *Gerekçeli-Notlu-İçtihatlı-Açıklamalı Tebligat Kanunu*, 4. B., İstanbul 2008, s. 895 vd.

15 Tebligatın hukuki dinlenilme hakkı bakımından taşıdığı önem hakkında daha geniş bilgi için bkz. Muhammet Özekes, *Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı*, Ankara 2003, s. 98 vd.

yargılanma hakkının ihlaline kadar varacak sonuçlar doğurabileceğine; tebligatın bir yandan güvenli ve doğru şekilde öte yandan mümkün olan en kısa sürede, en ucuz ve en basit şekilde yapılması gerektiğine; ayrıca, 25.04.2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda kabul edilen "adres kayıt sistemi" ile Tebligat Kanunu arasında uyum sağlanmasının gerekliliğine işaret edilmiş; ayrıca, Tasarı ile elektronik yolla tebligatın, yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yapılacak tebligatta da daha basit ve kolay bir yolun kabul edilmiş olduğuna; keza uygulamada yerleşmiş olan ancak tam olarak kanuni temeli bulunmayan mahkeme, savcılık veya icra kalemlerinde yapılan doğrudan tebligatla ilgili kanuni düzenlemenin getirileceğine değinilmiştir.¹⁶

II. YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1. TEBLİGATIN YAPILMASINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda, 6099 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle yapılan değişiklik ile¹⁷ Tebligat Kanunu'nun 1. maddesinde geçen genel ve katma bütçeli daireler" ifadesi çıkartılmış bunun yerine "10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri" ibaresi getirilmiştir. Yapılan bu düzenleme ile tebligat çıkartabilecek mercilerin kapsamı genişletilmemiş, sadece 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda kabul edilen yeni terminolojiye uyum sağlanmıştır. Bundan başka Tebligat K. m. 1'de geçen "bircümle tebligat" ifadesini yerini "elektronik ortam da dâhil tüm tebligat" ifadesi almıştır. Bunun gerekçesi olarak da Tebligat Kanunu'na eklenen "Elektronik Tebligat" başlıklı 7/a maddesiyle, elektronik yolla tebligat yapılması yöntemi-

16 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

17 6099 sayılı Kanun'un 1. maddesi şu şekildedir: - *Kazaî merciler, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmî şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılır.*

nin de kabul edilmesi ve bu yeni tebligat usulüne temel oluşturmak üzere elektronik ortamda yapılacak tebligatın belirtilmesi gerekliliği gösterilmiştir.¹⁸

Yapılan kanun değişikliğinden önce tebligatın hangi araçlarla yapılabileceği meselesi, öğretide faks bakımından incelenmiş ve tebligat çıkaracak mercilerin (Tebligat K. m.1) muhataba doğrudan gönderecekleri faks ile tebligat yapabilmelerinin hukuken mümkün olmadığı, bu bağlamda, örneğin, davayı görmekte olan bir mahkemenin, davalının faksına doğrudan faks göndermesi ile geçerli tebligat yapılamayacağı dile getirilmiş ve buna gerekçe olarak gönderilen faksın muhatabın eline geçip geçmediğini fiilen ve hukuken tespit edebilme olanağının bulunmaması gösterilmiştir. Bu görüş sahipleri aynı sonucun elektronik posta bakımından da geçerli olduğunu savunmuşlardır.¹⁹

2. ELEKTRONİK TEBLİGAT

6099 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile Tebligat Kanunu'na 7/a maddesi eklenmiştir. Buna göre, tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir. Eğer ilgili, bir anonim, limitet ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ise bu şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur. Elektronik yolla tebligatın yapılamaması halinde ise diğer usullerle tebligat yapılması mümkündür. Elektronik yolla yapılan tebligat, ilgilinin elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılacaktır. Elektronik tebligata ilişkin usul ve esaslar ise daha sonra çıkartılacak bir yönetmelikle düzenlenecektir.

Hükümet gerekçesinde bu düzenleme ile elektronik iletişimin, klasik yöntemlere göre çok daha süratli ve çok daha az maliyetli bir iletişim yolu olduğu; maddede herkesin şu anda bir elektronik adres

18 Hükümet gerekçesi için bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

19 Ejder Yılmaz / Tacar Çağlar, *Tebligat Hukuku*, 5. B., Ankara 2007, s. 190, 191; Ruhi, s. 77. Karş. Recep Akca, "Çağımızdaki ve Gelecekteki Vasıtalarla Tebligat Yapılması (Tebligat Kanunu Madde 7 Üzerine İnceleme)", (Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Ankara 2010, C.1, s. 41-61), s. 59.

kullanmaması gibi hususlar dikkate alınarak, elektronik tebligatın kural olarak zorunlu olmaması esasının benimsendiği ifade edilmiştir²⁰. Maddede her türlü elektronik adresten değil, “tebligata elverişli” bir elektronik adresten bahsedilmiştir. Bunun gerekçesi olarak da tebligatın ulaşıp ulaşmadığı veya tarihi veya benzer hususları kontrol etmek bakımından elektronik tebligatın kontrol edilebilir ve güvenilir olması gerektiğine işaret edilmiştir.²¹

Hükümetin teklif ettiği metinde elektronik yolla tebligatın “sermaye şirketleri” bakımından zorunluluğu getirilmişken, Adalet Komisyonu, kabul ettiği metinde “sermaye şirketleri” yerine “anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler”den bahsetmiş ve böylelikle uygulamada sermaye şirketlerinin neler olduğu konusunda ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilebileceğini dile getirilmiştir.²² Sermaye şirketleri ile şahıs şirketleri birbirinden kesin kriterlerle ayırlamadığından²³ şirketlerin ismen sayılması isabetli olmuştur.

Elektronik yolla tebligat zorunlu bir nedenle yapılamayabilir. Gerçekten de elektronik postaların engellenmesi, teknik altyapının zarara uğraması gibi istem dışı hallerin ortaya çıkması mümkündür. Bu tip hallerde uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi bakımından Tebligat Kanunu'nda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılabileceğinin kabul edilmesi yerinde olmuştur.

Elektronik tebligatın ne zaman yapılmış sayılacağı hususunda Hükümet, teklif ettiği metinde, “tebligatın ulaştığı tarihi izleyen üçüncü günün sonunu” kabul etmiş iken; Adalet Komisyonu bu süreyi “beşinci günün sonu” olarak değiştirmiştir. Kanımızca bu değişiklik, olası hak kayıplarının önüne geçilebilmesi bakımından daha isabetlidir.

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda değişiklik yapan 6099 sayılı Kanun'a ilişkin Tasarı, Adalet Komisyonu'nda oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Yazılan muhalefet şerhinde özellikle Tebligat Kanunu'nun

20 Aynı yönde: Yavuz Kaplan, “Avrupa Tebligat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku”, AÜHFD, 2003/3, s. 199-227, s. 217.

21 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

22 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

23 Reha Poroy / Ünal Tekinalp / Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku*, 11. B., İstanbul 2009, s. 23.

7/a maddesine ilişkin olarak getirilen itirazlar önemlidir: “...(U)luslararası standartlara uygun bir kayıtlı elektronik posta sistemi alt yapısı kurulmadan, getirilen elektronik tebligat uygulaması hukuki sorunlar yaratabilecek mahiyettedir. İkinci madde ile eklenen madde 7-a önemli eksiklikler içermektedir. Bu eksikliklerin yönetmelikle giderilmesi yerine kanunda yer alması daha uygundur. Ayrıca, yıllardır üzerinde çalışıldığı ifade edildiği halde hala taslak halinde olan “kişisel verilerin korunması kanununun oluşturulmadığı koşullarda, elektronik tebligat uygulaması ortaya ciddi mahremiyet sorunları çıkartabilecek niteliktedir... Yapılacak elektronik ortamda dâhil tüm tebligat, bu kanun hükümlerine göre posta ve telgraf teşkilatı genel müdürlüğü veya memur vasıtası ile yapılır” ifadesi ile, elektronik tebligatın PTT tekeline bırakılması bazı yönlerden sakınca yaratabilecektir. Şöyle ki: -PTT'nin Ulaştırma Bakanlığı'na, dolayısıyla hükümete bağlı olması, güvenilirliği ve bağımsızlığı sağlanmış bir kuruluş tarafından denetlenmemesi nedeniyle, elektronik olarak yapılan tebligatın gizliliği ihlal edebilir. Böyle bir süreç manipüle edilebilir. -PTT'nin özelleştirilmesi gibi bir durum olursa mahremiyetin korunmasında farklı sorunlar yaşanabilir... Yönetmeliğe bırakılan birçok konunun aslında kanun metni içerisinde yer alması gerekir. Bu noktada eksiklikler kısaca aşağıdaki şekilde özetlenebilir; -Kayıtlı elektronik posta sistemi (KEPS) altyapısı olmadan yapılacak uygulamalar hukuki olarak geçersiz olabilir. -ETSI (Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü) standartlarına göre KEPS, altyapısı PTT tarafından kurulabilir; fakat, güvenilirliği ve bağımsızlığı sağlanmış bir elektronik tebligat hizmetini verebilmelidir. Kamu kurum ve kuruluşlarına ise kamu tüzel kişiliğine sahip tek bir kuruluş elektronik tebligat hizmeti sunabilir. - KEPS sistemine ilişkin önemli hususların yasa metninde belirtilmemesi ve yönetmeliğe bırakılması büyük bir eksikliktir. Hukuk devleti açısından hatalı ve yanlıştır...”²⁴

Elektronik tebligatın kabul edilmesi yargısal işlemlerin hızlanması bakımından çok isabetli olmuştur. Ancak bu yöntem uygulanmadan önce gerekli alt yapı çalışmaları muhakkak tamamlanmalıdır.²⁵ Bu

24 Muhalefet şerhi için bkz. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

25 Nitekim Alman Hukuku'nda da elektronik tebligatın, mahkemelerde yeterli elektronik veri tabanının oluşturulması, elektronik tebligat adreslerinin düzenlenmesi ve yeterli donanımın sağlanması halinde sağlıklı şekilde yapılabileceği kabul edilmektedir. Bu yöndeki görüşler için bkz. Kaplan, s. 215.

bakımdan muhalefet şerhinde ileri sürülen görüşler de haklılık payı vardır. Bundan başka, Tebligat K. m. 7/a'da elektronik tebligatın nasıl yapılacağı konusu biraz daha detaylı bir biçimde düzenlenebilir;²⁶ özellikle, "kişisel verilerin" korunmasına yönelik bir hükme yer verilebilirdi. Bu konuların doğrudan doğruya yönetmeliğe bırakılması isabetli olmamıştır. Keza, tebligatın geçerliliği konusunda ortaya çıkabilecek olası tartışmaları engellemek için Alman Tebligat Reform Kanunu'nda olduğu gibi elektronik tebligatın "alındı bilgisinin teyit edilmesi halinde" geçerli olacağını maddeye eklenmesi önerilebilir.²⁷

3. BİLİNEREN ADRESTE TEBLİGAT YAPILMASI KONUSUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK

6099 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10. maddesine ikinci fıkra olarak "Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı anlaşılmaması veya tebligat yapılamaması halinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak

26 Bu konuda 2002 yılında yayınlanmış bir çevirinin altına düşünülen dipnotta yapılan açıklamaların bir bölümü elektronik tebligat açısından yön gösterici niteliktedir: "...Türkiye'de internet yolu ile tebligat yapılabilmesi için öncelikle altyapının hazırlanması gerekir. Bu çalışma bir taraftan görevli personelin bilgisayar ve internet kullanımı konusunda hizmet içi eğitim verilerek diğer taraftan adli birimler internet bağlantısına sahip bilgisayarlarla donatılarak başlatılmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Türkiye çapında servis sağlayan internet sağlayıcı bir şirketle anlaşma yapmalı ve servis sağlayıcı tebligat için özel bir bölüm tahsis etmelidir. Bu sitede tebligat bilgileri 5 yıl süre ile muhafaza edilecek şekilde altyapı oluşturulmalıdır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda değişiklik yapılarak dava açan veya cevap dilekçesi veren kişi veya kişilerin normal adresleri yanında şayet varsa internet adresleri ile kendisine ulaşılabilecek cep telefonu numaralarını da yazmaları sağlanmalıdır. Bu şekilde internet adresini ve cep telefonu numarasını veren kişilere tebligat, internet yolu ile yapılmalı ve tebligatları olduğuna dair belirttikleri cep telefonuna mesaj gönderilmelidir. Ayrıca internet yolu ile tebligat için Tebligat Kanununda da yasal düzenleme yapılmalıdır. Adli birim internet yolu ile tebligatı şu şekilde yapabilir. Tebligat yapacak olan memur şifre ile internet servis sağlayıcı tarafından sağlanan sitenin tebligat bölümüne girecek, dosyada internet adresi bulunan kişiye tebligatı ve aynı zamanda tebligatı olduğuna dair internet kanalı ile ilgilinin cep telefonuna mesaj gönderecektir. Cep telefonundan mesajı alan ilgili, internet adresinden gönderilen tebligat dosyasını açmaz bu komut internet servis sağlayıcı tarafından tespit edilecek ve tebligatı gönderen birime tebligat alındı şeklinde bildirilecektir. İnternet ve cep telefonu bildirildiği, cep telefonuna tebligatı olduğuna dair mesajı aldığı halde, internet yolu ile gönderilen tebligat mesajı ile ilgili dosyaya bakamayan kişi için özel bir yasal düzenleme getirilmelidir. Şöyle ki; cep telefonu mesajını aldığı halde yedi gün içinde internetten tebligat dosyasına bakmayan kişi, tebligatı almış sayılır. İnternet ve cep telefonu olmayan veya bunları aktif olarak kullanmayan veya kullanamayan kişilere klasik yollarla tebligat yapılması devam edilecektir...". Bkz. Astrid Staedler, "Yeni Avrupa Tebligat Hukuku" (Çev.: Ahmet Cemal Ruhi), (AÜEHFD, 2002, 1-4, s 353-376), s. 375-376.

27 Geylani Koca, "Tebligatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi" (<http://www.hukuki.net>, e. t. : 26.01.2011).

kabul edilir ve tebligat buraya yapılır” hükmü eklenmiştir. Bu hükme ilişkin Hükümet gerekçesinde bu düzenleme ile özellikle gerçek kişilerin adreslerinin tam olarak tespit edilememesi sebebiyle, resmi işlemlerde ve yargılama sürecinde yaşanan gecikmeler ile emek ve masraf kaybının önlenmesi amaçlandığı; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun kabulü ile gerek Türkiye’de bulunan Türk vatandaşları ve yabancılar, gerekse yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının yerleşim yerlerinin kayıt altına alındığı; 5490 sayılı Kanuna göre yürütülecek iş ve işlemlerde bu sistemdeki adresin esas alınacağı hükme bağlanış olduğundan adres kayıt sistemindeki adresi kabul etmenin hem fiili hem kanuni bir zorunluluk haline geldiği; kabul edilen ek fıkra uyarınca da öncelikle yine bilinen adrese tebligat yapılacağı; böylelikle, ilgiliye daha kolay ulaşılabilecek bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânının saklı tutulduğu; bununla birlikte söz konusu adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması halinde ilgilinin 5490 sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresinin bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligatın buraya yapılacağı; adres kayıt sistemindeki adres, kişinin, başkaca araştırma yapılmasını gerekli kılmayan resmi tebligat adresi olarak kabul edildiği için ne tebligatı çıkartan merciin ne de posta memurunun başka bir adres araştırması yapmayacağı; bunun bir sonucu olarak, bilinen adrese yapılan tebligatın karşılıksız kalması halinde adres kayıt sistemindeki adrese yapılan tebligatın geçerli kabul edileceği; ilgilinin adres kayıt sisteminde de bir adresi bulunmuyorsa adres meçhul sayılarak Tebligat Kanunu’nun 28. maddesindeki araştırmanın ardından ilânen tebligat yapılacağı ifade edilmiştir.²⁸ Şu halde, yeni düzenleme karşısında, adres kayıt sisteminde bir adres mevcut olduğu sürece, adresin meçhul sayılması ve adres araştırması yapılması mümkün değildir.

Ülkemizde şu an adrese dayalı nüfus kayıt sisteminin ne kadar etkin biçimde işlediği tartışmaya açık olduğundan, vatandaşların adresleri bu sisteme tam olarak girilmeden yukarıda bahsi geçen hükmün kabul edilmesi hak kayıplarına yol açabilecek niteliktedir. O nedenle düzenlemenin *Kanun’un yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğinin kabul edilmesi isabetli olmamıştır.*

28 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

4. VEKİL VE KANUNİ MÜMESSİLE YAPILAN TEBLİĞE İLİŞKİN MADDEYE YAPILAN EK

6099 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 11. maddesinin birinci fıkrasından sonra *"avukat tarafından takip edilen işlerde, avukatın bürosunda yapılacak tebligatlar, resmi çalışma gün ve saatleri içinde yapılır"* hükmü eklenmiştir. Buna gerekçe olarak Tebligat K.'nunda tebligatların resmi çalışma gün ve saatlerinde yapılması gerektiği konusunda bir düzenlemenin yer almadığı, avukatların resmi tatil gün ve saatlerinde genellikle işleri idame ettirdikleri yerde bulunmamaları nedeniyle hak kayıplarının oluşmasına yol açtığı, vekil aracılığıyla takip edilen işlerde asıl tarafa tebligat yapılamaması ve resmi tatil gün ve saatleri dışında vekillerin de işlerini sürdürdükleri yerde bulunmamaları gösterilmiştir. Bu ek ile uygulamada avukatların sıklıkla tebliğ memurlarından tebligat evraklarının adli tatil bittikten sonra getirmeleri yönündeki talepleri²⁹ kanuni dayanağa kavuşmuştur.

5. TEBLİĞ İMKÂNSIZLIĞI VE TEBELLÜĞDEN İMTİNAYA İLİŞKİN MADDEYE YAPILAN EK

6099 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 21. maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre *"Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır."* Bu düzenlemeye ilişkin gerekçede 10. maddede yapılan değişikliklerle birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, adres kayıt sistemindeki adresin esas alınacağı ve başkaca araştırma yapılmadan tebligatın o adrese yapılacağı; böyle bir durumda, muhatabın adresi, adres kayıt sisteminde görülmek ve kaydedilmekle birlikte, kendisi o adreste hiç bulunmaz ya da sürekli olarak o adresten ayrılmış olur-

29 Ruhi, s. 131.

sa, tebliğ memurunun evrakı iade etmeyeceği ve 21. madde uyarınca tebliğ işlemlerini yapması gerekeceği; zira adres kayıt sistemindeki adresin nihai adres olarak kabul edileceği; muhatap, adresini değiştirmişse, bu değişikliği belirli bir süre içinde ilgili mercilere bildirmek zorunda olduğu; ilgilinin adres kayıt sistemindeki adresinde oturmamış olduğu veya sürekli olarak ayrıldığı tespit edildiğinde, tebliğ memurunun tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim edeceği³⁰ ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştıracağı; ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihin, tebliğ tarihi sayılacağı; bu durumda komşu, kapıcı ya da yöneticiye haber verme zorunluluğunun bulunmadığı; bu düzenleme ile ilgilinin gerçek adresini ilgili mercilere bildirmemesi durumunda, adres araştırması yapma zorunluluğunun ortadan kaldırıldığı ifade edilmiştir.³¹

Bu düzenleme hakkında 10. maddeye ilişkin olarak yaptığımız eleştiriler geçerlidir. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi ülkemizde henüz oturmamıştır. O bakımdan önce adrese dayalı nüfus kayıtların elden geçirilmesi ve bu kayıtlardaki eksiklerin tamamlanması gerekir. Bu düzenlemenin Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olduğu düşünüldüğünde vatandaşların tebligat konusunda zarara uğrayabilecekleri öngörülebilir. Bundan başka, Kanun metninde yazılı olmamakla birlikte hükümet gerekçesinde tebligatın, komşu, kapıcı ya da yöneticiye haber verilmesinin zorunlu olmadığına dile getirilmesi de fevkalade hatalı olmuştur. Zira sayılan kişilerden birinin ilgiliye durumu bildirmesi ilgilinin olası hak kaybını önleyebilirdi. Bu nedenle, önceki düzenlemenin daha isabetli olduğu ve yeni düzenlemede böyle bir hükme yer verilmiş olmasının önemli bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Tebliğat K. m. 21'de muhatap yerine tebligatı alabilecek kişiler dışındakilerin muhatapın adresinden geçici ayrıldığına dair beyanla-

30 Acaba tebliği yapan memur henüz evrakı muhtar veya zabıtaya teslim etmediği halde tebliğ evrakının zabıta memurunda olduğuna dair bir ihbarname bırakmışsa bunun sonucu ne olacaktır? *Postacıoğlu*'na göre ilgili, ihbarnamede yer alan beyana uyarak zabıta memurundan tebligatı almışsa burada yapılan tebliğin usulsüz olduğu söylenemez. Zira bu şekilde tebliğden maksat tamamen elde edilmiştir (İlhan Postacıoğlu, "Adresinde Bulunmayan Muhataba Yapılacak Tebliğ", *İÜHFPM*, 1972/1-4, s. 349-351, s. 351).

31 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

rı üzerine yapılacak işlem konusunda boşluk vardır. O nedenle 6099 sayılı Kanun hazırlanırken bu maddede muhatap yerine tebligatı alma yetkisi olmayanların beyanlarının da Tebligat K. m. 20 kapsamına alınması uygun olurdu.³²

Tebligat K. m. 21'e yapılan ek ve bu maddede yapılan değişiklikten başka, ilgili ya da ilgili adına kendisine tebligat yapılabilecek bir kimse adreste bulunmakla birlikte tebellüğden imtina ediyorsa, tebliğ memuru, tebliğ evrakını muhatap veya muhatap adına kendisine tebligat yapabilecek kimselerin ayakları önüne bırakmak suretiyle tebligat yapması ve bu durumu tebliğ mazbatasına yazması konusunda bir değişikliğe gidilebilirdi.³³ Bu sayede adreste bulunmakla birlikte tebellüğden imtina edilmesi halinde yapılacak işlemler bakımından önemli ölçüde tasarruf sağlanmış olurdu.

6. TEBLİĞ MAZBATASINA İLİŞKİN MADDEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK VE BU MADDEYE YAPILAN EK

6099 sayılı Kanun'un 6. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 23. maddesinin birinci fıkrasının yedinci bendinde değişiklik yapılmıştır. Yeni düzenlemede eskisinden farklı olarak tebliğ mazbatasında "*adreste bulunmama sebebinin*" de mazbatada yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Bu değişikliğe gerekçe olarak tebliğ mazbatasında yer alan hususların önemli olduğu; bu bağlamda, mazbatada tebligatın neden yapıp neden yapılmadığının da belirtilmesi ve belgelendirilmesi gerektiği; özellikle adreste bulunmama sebebinin Tebligat Kanunu'nun 20 veya 21. maddelerinin hangisinin uygulanacağını tespiti bakımından önemi; tebligat görevlilerinin zaman zaman adreste bulunmama sebebinin mazbataya açıkça yazmamaları gösterilmiştir. 6099 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle yapılan ek ile Tebligat Kanunu'nun 23. maddesinin bent sayısı sekizden dokuza çıkarılmıştır. 8. bent olarak eklenen yeni düzenlemeye göre, tebliğ mazbatasının tebligatın adres kayıt sistemindeki adrese yapılması durumunda buna ilişkin kaydı da ihtiva etmesi gerekir.

32 Nezih Sütçü, "*Adli Tebligatla İlgili Sorunlar*", İBD, 2006/5, s. 1975-2006, s. 1995.

33 Ruhi, s. 468.

7. SİYASİ TEMSİLCİLİK ARACILIĞIYLA YABANCI ÜLKEDEKİ TÜRK VATANDAŞLARINA YAPILAN TEBLİGATA İLİŞKİN MADDEYE YAPILAN EK

Tebliğat Kanunu'nun 25/a maddesinin son fıkrasına 6099 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle yapılan ek uyarınca, 25/a maddesine göre yargısal merciler tarafından çıkarılacak tebligatta, tebliğ evrakı doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluk'u'na gönderilebilir. Bu düzenleme ile Türk vatandaşları bakımından, Adalet Bakanlığının aracı olmadan, doğrudan ilgili temsilciliğe tebligatın gönderilmesi usulü kabul edilmiştir³⁴. Bu sayede hem zaman hem de para kaybı önleneyeceği gibi Türk yargı organının yine 'Türk vatandaşı olan taraf için'³⁵ doğrudan Türk temsilciliğini kullanarak tebligat yapması hiçbir sakınca da doğurmayacaktır. Yeni düzenlemede "gönderilebilir" denerek, istisnai durumlarda yargı organının ilgili temsilciliğe doğrudan değil, Adalet Bakanlığı aracılığıyla da tebligatta bulunabilmesi yolunun tamamıyla kapatılmadığı dile getirilmiştir.³⁶

Türkiye, 15.11.1965 tarihinde imzalanan "Hukuki ve Ticari Konularda Adli ve Gayri Adli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Sözleşme"ye 9.7.1971 tarih ve 1483 sayılı Kanunla³⁷ katılmayı uygun bulmuş ve sözleşme 28.4.1972 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin 10. maddesinin (a) bendinde talep edilen devletin itiraz etmemesi durumunda bu sözleşmenin, adli belgelerin yabancı memleketlerdeki kişilere doğrudan posta vasıtasıyla gönderilmesine engel olmayacağı açıkça hükme bağlanmıştır.

34 Belirtmek gerekir ki, Türk vatandaşlarına, yurt dışındaki Türk konsoloslukları veya konsolosluk bulunmayan yerlerde büyükelçilik konsolosluk şubesi vasıtasıyla yapılan tebligatlarda, yurtdışı tebligat gideri hariç olmak üzere hiçbir masraf yatırılmasına gerek yoktur (Ahmet Cemal Ruhi, "Yurt Dışı Tebligat ve İstinabe İşlemlerinde Masraf Gerektiren Durumlar", AÜEHFD, 2005/3-4, s. 417-433), s. 417-418.

35 Burada yapılacak doğrudan tebligat sadece Türk vatandaşları içindir. Yabancılarla yapılacak tebligat açısından 15.11.1965 tarihli Hukuki ve Ticari Konularda Adli ve Gayri Adli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair La Haye Sözleşmesi'nin 10. maddesi özellikle göz önünde bulundurulmalıdır. Zira bu maddede bu konuda "çekince ileri sürmeyen" taraf devletlerde bulunan kişilere doğrudan tebligat yapılabilmesi olanağı açık tutulmuştur. Bkz. Ruhi-Yurtdışına Yapılan Tebligat, s. 535.

36 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

37 RG. 17.06.1972, sa. 14218.

8. İLÂN SURETİYLE YAPILAN TEBLİĞE İLİŞKİN MADDEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

6099 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 29. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi değiştirilmiştir. Yeni düzenleme uyarınca, ilân, ilgilinin öğrenmesini en emin bir şekilde sağlayacağı umulan ve varsa tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde yayımlanan bir gazetede ve ayrıca elektronik ortamda yapılır. Şu halde, eski düzenlemeden farklı olarak gazete ile yapılan ilân ile yetinilmemiş; buna elektronik ortamda yapılan ilân da eklenmiştir. Böylelikle, ilgilinin kendisine yapılan tebligatı daha kolay öğrenebilmesi imkânı yaratılmıştır. Düzenleme hukuki dinlenilme hakkının hayata geçirilmesi bakımından isabetli olmuştur.

9. ADRES DEĞİŞTİRİLMESİNİN BİLDİRİLMESİ MECBURİYETİNE İLİŞKİN MADDEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE BU MADDEYE YAPILAN EK

Tebligat Kanunu'nun 35. maddesi 6099 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile değişikliğe uğramıştır. Tebligat Kanunu'nun 35. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik uyarınca adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır³⁸. Bu hükme ilişkin Hükümet gerekçesinde adresini değiştiren ancak yeni adresini yargı organına bildirmeyen kişinin, gerçek kişi olması durumunda, öncelikle onun adres kayıt sisteminde kayıtlı adresine tebligat yapılacağı; adres kayıt sistemi oluşturulmuş bulduğundan, ayrıca adres araştırması yapılmayacağı; gerçek kişiler bakımından adres kayıt sisteminde bir adresin bulunmaması durumunda evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve bunun da tebligat tarihi sayılacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik uyarınca daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır. Söz konu-

38 Bu ihtimalde ilgili, kapıya yapıştırılma tarihinde tebliğ evrakının içeriğini tam olarak öğrenmiş sayıldığından, evrakın tamamının kapıya yapıştırılmış olması gerekir (Sütçü, s. 2001).

su fıkraya ilişkin Hükümet gerekçesinde tüzel kişilerin adreslerinin, bir sicil veya resmi kayıtla belirli olması sebebiyle meçhul olmasının düşünülemeyeceği, bu bağlamda, daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlarındaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.³⁹

Nihayet, 6099 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine bir fıkra daha eklenmiştir. Eklenen son fıkraya göre daha önce yurt dışındaki adresine tebligat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkaran mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebligat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendirildiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılacaktır. Bu düzenlemeye ilişkin Hükümet gerekçesinde, daha önce kendisine yurt dışında tebligat yapılan Türk vatandaşlarının da adres değişikliklerini ilgili yargı organına bildirmesi zorunluluğu kabul edilerek, bu değişikliğin bildirilmemesi durumunda önce adres kayıt sistemindeki adresine bakılacağı, zira yurt dışındaki Türk vatandaşları bakımından da adres kayıt sisteminde açık adres kaydı tutulduğu; adres kayıt sisteminde de yerleşim yerinin tespit edilememesi durumunda, bu kişinin yurt dışında daha önce usulüne uygun şekilde tebligat yapılan adresine, Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca Tebligat Kanunu'nun 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılacağı; bu yöntemin aynı zamanda Kanunun 25/a maddesindeki yöntemle uyumlu bir düzenleme olduğu dile getirilmiştir.

10. CELSE ESNASINDA VEYA KALEMDE TEBLİGAT YAPILMASINA İLİŞKİN MADDEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

6099 sayılı Kanun'un 10. maddesi ile Tebligat Kanunu'nun 36. maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Yapılan değişiklik uyarınca, celse esnasında veya kalemde, soruşturmaya, davaya ya da takibe ait evra-

39 <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss474.pdf>.

kın, taraflara, ilgili üçüncü kişilere, katılana veya vekillerine tutanağa geçirilmek suretiyle veya imza karşılığında, tebliğ konusu belirtilerek tevdi, tebliğ hükmündedir. Bu durumda ayrıca tebliğ mazbatası düzenlenmesi gerekmez ve masraf da alınmaz. Maddeye ilişkin Adalet Komisyonu raporunda, uygulamada celse esnasında veya kalemde sovruşturmayaya, davaya ya da takibe ait evrakın taraflara tevdi tebliğ hükmünde olmasına ve bu işlem için ayrıca tebligat masrafına gerek olmasına rağmen tebliğ masrafı yapılmış veya yapılacakmış gibi ayrıca tebligat masrafı talep edilmesi uygulamasının önüne geçmek amacıyla bu yönde bir değişiklik yapılmasının ve anılan hükmün eklenmesinin uygun görüldüğü ifade edilmiştir. Gerçekten de uygulamada sıkça karşıladığı gibi celse esnasında yahut kalemde yapılan tebligat ucuz ve pratik bir yöntemdir. Yapılan değişiklik ile hukuki dayanağı olmayan bu usul kanunlaştırılmıştır. Bu şekilde tebligat yapılması halinde ayrıca tebliğ mazbatası düzenlenmesi de gerekmeyecektir. Bütün bu nedenlerle yapılan düzenlemenin isabetli ve uygulamanın ihtiyaçlarına uygun olduğu söylenebilir.

Celse esnasında veya kalemde tebligat yapılabilmesinin kabul edilmesiyle tebligatın ikinci unsuru olan belgelendirme işleminden vazgeçilmiştir. Zira bu durumda tebliği çıkaran ile kendisine tebliğ yapılan kimse arasında tebligat işlemini gerçekleştirecek üçüncü bir kişiye yer verilmediği için vasıtasız (aracısız=doğrudan) tebligat söz konusudur.⁴⁰

11. TAPU İDARELERİNCE YAPILACAK TEBLİGATA İLİŞKİN MADDEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

Tebligat Kanunu'nun tapu idarelerince yapılacak tebligatı düzenleyen 49. maddesi, 6099 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile değişikliğe uğramıştır. Maddenin yeni haline göre tapuda kayıtlı taşınmazların veya miras, istimplâk, cebri icra veya mahkeme ilamı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini bildirmeye mecburdur. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir. Hak sahiplerinin adres bildirmemeleri halinde adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresle-

40 Muşul, s. 568.

ri olarak kabul edilir. Maddeye ilişkin Hükümet gerekçesinde adres kayıt sistemi oluşturulduğu için, ikinci fıkradaki adres belirsizliği ve ilân tebligat ihtiyacı ortadan kalktığından eski düzenlemenin kaldırıldığı, hak sahibinin adresinin bilinmemesi durumunda, adres kayıt sistemindeki adresin tebligat adresi sayılacağı şeklinde cümlenin eklendiği dile getirilmiştir. Eski düzenleme zamanında ise tapuda adresi bulunmayan veya mevcut adresine tebligat yapılamayan ve tebliğ memuru tarafından da yeni adresi tespit edilemeyen hak sahibine bu Kanun hükümlerine göre ilân suretiyle tebligat yapılacağı; ayrıca tapu idaresi tarafından ilânın bir nüshasının taşınmazın bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mutad olan şekilde ilân edilmek üzere tevdi edileceği ve bu suretle yapılan sonuncu ilân tarihinden itibaren onbeş günün dolmasıyla hak sahibine tebligat yapılmış sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Taşınmazların vatandaşlar için taşıdığı ekonomik değer dikkate alındığında kanımızca hiç olmazsa adres kayıt sisteminde adresi bulunmayan ilgililer bakımından ilân suretiyle tebligat usulünden vazgeçilmemesi gerekirdi.

12. TÜZÜK (NİZAMNAME) MADDESİNE İLİŞKİN YAPILAN DEĞİŞİKLİK

Tebliğat Kanunu'nun "*Nizamname yapılması*" başlıklı 60. maddesi 6099 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile değiştirilmiştir. Buna göre, Tebliğat Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Böylelikle, Tebliğat Tüzüğü yerine geçmek üzere bir yönetmelik hazırlanması öngörülmüştür. Burada Tebliğat Tüzüğü'nün değiştirilmesi yahut yeni bir tüzük çıkarılması yerine tüzükle düzenlenmiş konuların doğrudan yönetmelikle düzenlenecek olması dikkat çekicidir. Tebliğat Kanunu'nda yapılan değişikliklerin bir kısmı kişisel verilerle ve hukuki dinlenilme hakkıyla yakından ilgili ve çok genel kapsamlı olduğundan öncelikle bir tüzük çıkarılması vatandaşlara daha fazla hukuki güvence sağlayabilirdi.⁴¹

41 Karş. Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, C. I, 2. B., Bursa 2009, s. 1240.

13. TEKNİK ALTYAPININ KURULMASI, TÜZÜK HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN GEÇİCİ MADDE

6099 sayılı Kanun'un 13. maddesi ile bir geçici madde kabul edilmiştir. Bu madde uyarınca Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kurarak faaliyete geçirecektir. 60. maddede belirtilen yönetmelik, bu maddenin yürürlüğü girdiği tarihi izleyen altı ay içinde hazırlanır. Anılan yönetmelik, yürürlüğe girene kadar Tebligat Tüzüğü'nün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Mevzuatta, Tebligat Tüzüğü'ne yapılan atıflar 60. maddede hükmü uyarınca çıkarılacak yönetmeliğe yapılmış sayılır. Hükümet gerekçesinde, Kanunun amacına ulaşabilmesi için en önemli hususun elektronik ortamda tebligatın yapılabilmesi için teknik altyapının zamanında yerine getirilmesi olduğu; kamu kurum veya kuruluşları ile kişiler arasında elektronik yolla yapılacak tebligatın hukuken ve teknik olarak güvenli ve geçerli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan sistemin altyapısının PTT Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirileceği; böylelikle, hâlihazırda resmi tebligatı fiziki ortamda yapma görevi ve tekeline sahip olan PTT'ye elektronik tebligat konusunda da bu görevi tekel olarak yürütme hakkının verildiği dile getirilmiştir.

SONUÇ

Tebligat bireylerin adil yargılanma hakkının bir unsuru olan hukuki dinlenilme hakkı ve usul ekonomisinin hayata geçirilmesi bakımından büyük bir öneme sahiptir. 11.01.2011 gün ve 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda yapılan değişiklikler ve özellikle elektronik tebligatın kabul edilmesi kural olarak isabetlidir. Bununla birlikte gerek adres kayıt sisteminin gerekse elektronik tebligatın alt yapısı tümüyle tamamlanmadan ve kişisel verilerin korunması noktasındaki eksiklikler giderilmeden Kanunun bazı maddelerinin Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi eleştiriye açıktır.

KAYNAKLAR

- Ahmet Cemal Ruhi, *Tebliğat Hukuku*, 6. B., Ankara 2008.
- Ahmet Cemal Ruhi, "Yurt Dışı Tebliğat ve İstinabe İstemlerinde Masraf Gerektiren Durumlar", *AÜEHFD*, 2005/3-4, s. 417-433.
- Ahmet Cemal Ruhi, "Türkiye'den Yurtdışına Yapılan Tebliğat", *AÜEHFD*, 2003/1-2, s. 523-540, (Ruhi-Yurtdışına Yapılan Tebliğat).
- Astrid Staedler, "Yeni Avrupa Tebliğat Hukuku" (Çev.: Ahmet Cemal Ruhi), *AÜEHFD*, 2002, 1-4, s 353-376.
- Baki Kuru / Ramazan Arslan / Ejder Yılmaz, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, 22. B., Ankara 2011.
- Ejder Yılmaz, *Hukuk Sözlüğü*, 5. B., Ankara 1996.
- Ejder Yılmaz / Tacar Çağlar, *Tebliğat Hukuku*, 5. B., Ankara 2007.
- Enver Karmış, "Usulsüz Tebliğat ve Memurun İşleminde İcra Müdürünün Sorumluluğu", *İBD*, 2007/1, s. 53-73.
- Erdoğan Moroğlu / Timuçin Muşul, *Tebliğat Hukuku*, 2. B., İstanbul 1990.
- Hakan Pekcanitez / Oğuz Atalay / Muhammet Özekes, *Medenî Usûl Hukuku*, 12. B., Ankara 2011.
- İlhan Postacıoğlu, "Adresinde Bulunmayan Muhataba Yapılacak Tebliğ", *İÜHFEM*, 1972/1-4, s. 349-351.
- Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, C. I, 2. B., Bursa 2009.
- Mehmet Ruşen Gültekin, *Adil Yargılanma Hakkının Gerçekleşmesini Sağlayan Araçlardan Milletlerarası Tebliğat ve İstinabe* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- Muhammet Özekes, "Usulsüz Tebliğat ve Dürüstlük Kuralı (Karar İncelemesi)", *MBD*, 1998/66, s. 56-63.
- Muhammet Özekes, *Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı*, Ankara 2003.
- Mustafa Oskay, "Tebliğat Hukuku ile İlgili Sorunlar", *YD*, 1995/4, s. 500-511.
- Nezih Sütçü, "Adli Tebliğatla İlgili Sorunlar", *İBD*, 2006/5, s. 1975-2006.

- Recep Akcan, “Çağımızdaki ve Gelecekteki Vasıtalarla Tebligat Yapılması (Tebligat Kanunu Madde 7 Üzerine İnceleme)”, (Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Ankara 2010, C.1, s. 41-61).
- Reha Poroy / Ünal Tekinalp / Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku*, 11. B., İstanbul 2009.
- Seyithan Deliduman, *Tebligat Hukuku Bilgisi*, Ankara 2006.
- Timuçin Muşul, *Tebligat Hukuku*, 2. B., İstanbul 2008.
- Timuçin Muşul, *Gerekçeli-Notlu-İçtihatlı-Açıklamalı Tebligat Kanunu*, 4. B., İstanbul 2008.
- Yavuz Alangoya / Kamil Yıldırım / Nevhis Deren-Yıldırım, *Medeni Usul Hukuku Esasları*, 7. B., İstanbul 2009.
- Yavuz Kaplan, “Avrupa Tebligat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku”, AÜHFED, 2003/3, s. 199-227.